

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
dr. Franciscy Lajos.
Társzerkesztő:
dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetések árai: Egy háromhasábos petítor ára 16 fillér.
Többszöri közlésnél árkedvezmény.
Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

Karácsony.

Az édes, a boldogító érzések ünnepe hinti ránk nyájas derűjét, de ünnepel ma a gondolatok népes világa is.

Hiszen fenkölt gondolat nélkül nincs nemes érzés, a lélek magasztos felszárnyalása nélkül nincs a szívben örömet fakasztó meleg. A nagy gondolat szenteli meg az érzést s a megszentelt érzés hangolja tiszta öröme a mindennapi lét gyötrelmeiben elfáradt, kimerült emberi szívet.

Azért a *gondolat* ünnepe is Karácsony szent napja. Azé a gondolaté, mely Krisztust teszi az élet központjává. Az égből kapta az emberi nem a Megváltót, hogy ezzel az égi ajándékkal a földi élet állapotait emberhez méltóan berendezze. Élet és viláközpontnak szánta Isten az ő egyszülött Fiát, hogy körülötte forogjon minden, a mi a világot és az embert alkotja: a tudomány, a művészet, a haladás, a munka, az öröm, a szenvedés, a lélek és a szív, a gondolat és az érzés.

Ez egy olyan törvénye a világnak, melyet az ember fel nem függeszthet, melyet meg nem változtathat. És tényleg Krisztust keresik, a kik szeretik és keresik, a kik gyűlölik. A szerető emberek birni akarják őt, mindig jobban, mindig

teljesebben, a gyűlölők el akarják őt távolítani a szivekből, a társadalomból mindig mélyebb megvetéssel, mindig izóbb szenvedélylyel.

Minő hatalom az, melyet ilyen ellen-tetes törekvések, az élet központjává tesznek! Ki küzd Buddha, Zoroaster, Mohamed ellen? Senki. A hívők leborulnak e vallásalapítók előtt, a hitetlenek gyűlölet nélkül haladnak el mellettük. Harci zászlót a hitelenség csak Krisztus ellen bont, mert csak az ő tábora fenyegeti pusztulással a hitelenség sötét országát.

Az erkölcsi rend és az azon épült emberi civilizáció ellenségei békében hagynak minden lélettörekvést, csak azt nem, mely Krisztushoz fűzi a világot. Jól tudják, hogy Krisztus nélkül az emberi életrend egész folyama megakad, a társadalmi erők kitornek korlátaikból és felborítják a haladás szekerét. A zűrzavarban azután szabadon űzheti orgiáit a kultúra és a társadalmi jólét legnagyobb és legveszedelmesebb ellensége: az emberi önzés.

Ennek a pokolbeli hétfejű sárkánynak a fejére halálos csapásokat mér Krisztus tanítása. Innét az az égő gyűlölet, melyet ez a fenevad, a sötétségnek ez az ijesztő réme Krisztus országa ellen lángra szft és magasan lobogtat.

De hiába, a gyűlölet legyen bármily izzó, az az igazsággal és a szeretettel szemben mindig tehetetlen.

Krisztus igazságot hirdet: Mindnyájan testvérek, mindnyájan egyenlők, mindnyájan szabadok vagyunk. Ezen igazság ellen hiába tombol a gyűlölet, a világ megérti és megragadja a fenséges eszmét s igyekszik azt megvalósítani. Lassan megy előre a megvalósítás útján, mert az út nehéz, az út rögös, nehéz és rögös éppen az önzés gonosz munkája miatt, de mégis halad az emberiség folyton-folyvást a testvériség, az egyenlőség és szabadság ideáljai felé.

A mit hajdan a jószívű gazdagok tettek a szegénnyel, a kit istápoltak, a mit egyes előkelők tettek, a kik lelkük nemességében leereszkedtek az alacsony sorsú emberhez, azt most mívelni kezdi az egész társadalom, mívelni kezdi a hatalom, mely istápoló és felemelő karjait nyújtja a gyenge felé.

Ki gondolt volna még csak száz év előtt arra, hogy állami törvények fognak gátakat emelni a gyengék életerejének kiszipolyozása és az emberi méltóság lealacsonyítása ellen? Ki merte volna hinni, hogy egyenlő törvények fogják védeni az embereket vagyonuk, joguk és becsületük oltalmazásában? Ki álmodott volna

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

Karácsony.

— Irta: Vissnyovszky Rezső dr. —

*Kerengve hullanak
A sűrű hópelyhek,
A szent éjszakára
Fehér leplet vetnek.*

*Szent karácsony este!
Te vagy a hit s remény,
Legyen vidám, boldog
Ma a gazdag s szegény.*

*Szent karácsony este!
Vád ne szálljon feléd;
Itéld vezeklésre
A bűnösök lelkét.*

*Kit bűnök átka nyom,
Hullassa a könnyet,
Vegyen a kezébe
Imádságos könyvet.*

*Ne lázongjon szív ma,
Se meggyötört lélek;
Szent zsoltosma szálljon
Fel a magas égnek!*

*S míg kerengve hullnak
A sűrű hópelyhek,
Kit bűnök átka nyom
Ejtsen bánó könnyet.*

Hóvirág.

Karácsonyesti történet.

— Irta: **Adieu.** —

Özvegy Szelőczey Oszkárné mély bánattal szívében ült meleg szobájának kis íróasztala mellett. Sebtiben levelet irt nővérének Pomázy Bertának, hogy kiöntse benne csordultig telt szívének keserveit.

Az alig 35 éves nő, akinek halvány arcán még hervadatlan üdeségben ül a szépség bája, bár a szenvedések és súlyos gondok némi árnyéket vetettek a finom metszésű arcra, három év óta özvegy. Férje állami tisztviselő volt s szülei után nagy vagyont örökölt, ez azonban elűszott, a barátságának azon a sima lejtőjén, a melyen a gyengeséggel párosult jószívűség nem tud biztosan megállani.

Szelőczey addig hitelezett a barátainak, addig vállalt érték derűre-borura kezességet, míg végre a sok anyagi veszteség teljesen tönkretette vagyoni helyzetét. Ezután már csak a tiszt-

viselői fizetésre volt utalva, de még így is egészen jól jött ki, a miben főképp takarékos és szerény igényű nevének a keze dolgozott.

Halála az özvegyen kívül két árva sujtott, a 16 éves Örszit és az egy éves Etektát. Az özvegy a csekély nyugdíjból csak nehezen tarthatta fenn magát, azért bár nem minden aggodalom nélkül, de panaszt nem hallatva egyezett bele, hogy az idősebb leányt férjének a fivére Szelőczey Gabor, egy már szintén félig meddig tönkre ment földbirtokos, de gyermektelen ember, vegye magához.

Eltúrte azt is, hogy leánya Szelőczey Gáborékkal Amerikába vitorlázson, a hova az egyre jobban pusztuló birtokos szerencsét ment próbálni.

Mintegy másfél évig rendszeren érkeztek Amerikából a levelek az aggódó anyához, s mindenikben volt valami biztató, valami vigasztaló.

— Örszike egészséges, az amerikai viszonyokba már jól belelelte magát, az angol nyelvet szorgalmasan tanulja s törve már el is tud csevegni rajta . . .

Ilyen és hasonló hírek tették özv. Szelőczey-nének kedvessé az Amerikából érkezett leveleket. De egyszer csak elmaradtak a levelek, elmúlt két-három hónap, másfél esztendő, hír az új világból csak nem akart jönni az özvegy szomorú lakába.

arról, hogy a szabadsággal űzött visszaélések és az emberi jogok megtiprása ellen már nem egyes emberek, hanem egész társadalmak fognak tiltakozni, a közszellem ellenállhatatlan erejével?

A krisztusi eszmék útja olyan, mint az erdők mentén elhúzódsó országutak karavánjaié. A rengetegekből időközönként rablók törnek elő, megfélemlítik, megsebzik, kirabolják és szétszórják a karavánt, de az újra összeszedődzködik, védő fegyverekkel látja el magát s bár folytonos harcok és küzdelmek között, de mégis csak célhoz ér, a hol nyugodtan rakja ki s biztonságban élvezi kincseit.

Krisztus *szeretetét* hirdet. Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat. Az önzés ezt a nagy elvet is megvetni, letiporni igyekszik, de az emberiség jobbik és nagyobbik része felkapja a szent eszmét és viszi előre győzelmesen, a szeretet műveinek virágos mezőire. A krisztusi igazságot nyomon követi a krisztusi szeretet, mint hő a napsugarat, s megalkotja az igazság területén a szívek világát a szánalom, részvét, könyörület és irgalmasság négy sarkával.

A mit ebben a világban azelőtt csak egyesek, vagy testületek műveltek a felebaráti szeretet gyakorlására, arra most már egész társadalmak vállalkoznak s oda-csatolta magát ehhez a balszamosztó géniuszhoz a rideg állam is, mely évszázadokon, évezredek át a kérlelhetetlen szigorúság szaván kívül más egyebet nem ismert.

És bizonyosak lehetünk benne, hogy a krisztusi szeretet hódító küzdelmei, a mint nincsenek még befejezve, úgy nem érték el a csúcspontjukat sem, hanem a folytonos győzelmeknek beláthatatlan területei felé tartanak.

A testté lett örök Igét a világ és az élet központjának szánta a mennyei Atya, s azzá teszik őt tényleg az élet ellentétes törekvései. Trónja ott áll a

világ és az emberi élet szívében, az igazság és a szeretet oszlopain. Biborát a népek imádása szötte meg, mennyezetét kitarva tartja felette a mindenhatóság karja.

Karácsony ünnepén ilyen gondolatok közt szálljon lelkünk az égbe, csapdossa meg szárnyait szívünk tájéka felett, s fakasszon ott nagy, hangos örömrést:

Krisztus Jézus született...
Örvendezzünk!

Megsemmisített választás. Nyitra-megye törvényhatósági bizottságának igazoló választmánya a visszaéléseiről hirhetté lett bélaudvarnoki törvényhatósági bizottsági tagválasztást megsemmisítette — alaki szabálytalanságok miatt. A választmányban — igen helyesen — javaslat tételét aziránt, hogy a választás ellen benyújtott felebbezés alapján az egész választási eljárás vizsgálat tárgyává téssek s ezen az alapon semmisítsék meg a választás. Ezt a javaslatot a választmány nem tette magáévá. A választmány álláspontját nem bíráljuk, de bírálunk kell a vármegye alispánját, a kinek a befolyása határozott az előadói javaslat előterjesztésében. Óségi gyakorlat szerint Nyitra-megyében az előadói javaslatok szoktak a mindennemű választmányok többségére nézve irányadók lenni. A jelen esetben a vármegye vezetősége újra a mily bölcs, olyan igazságos javaslatot gondolt ki. A választást nem volt szabad a felebbezésben felhozott visszaélések miatt megsemmisíteni, mert akkor a jeles alispáni adminisztráció önmagát bélyegezte volna meg, megsemmisítettek tehát alaki okból, mivelhogy a szavazó cédulák nem voltak lepecsételve. Így akarták a vármegyei darabontok szárazra vinni a bőrüket s így akarták árnyat vetni a bélaudvarnoki választás vezetésére, mely tudvalevőleg néppárti kezekbe volt letéve. Fondorlatos számításukat keresztül húzzuk s az elkövetett visszaélésekért az igazi bűnösöket fogjuk felelősségre vonni.

A kongrua.

A kormány végre beváltotta szavát s benyújtotta a kongruáról szóló novelláris javaslatot, melyet a pénzügyi bizottság f. hó 19-én tárgyalta le.

A javaslatot gróf Apponyi Albert felkérésére Mérey Lajos adta elő a bizottságban, hosszabb

A gyermek hosszú lázas álma alatt özvegy Szelőczeyné leült az íróasztalához és panasza öntő fájdalmát, anyai szívének gyötrelmeit, aggodalmait közölni akarta nővérével, aki hasonlóképp gyötrelmes Kalváriát járt az életben, de legalább nem voltak olyan keservei, a minők egy anyának gyermekei felett aggódó szívét törrel szokták átverni.

Megkezdte a levelet, de be nem fejezhette. A beteg gyermek mellett virasztó dajka, a ház egyetlen cselédje megrémülve jött át úrnőjéhez.

— Etelka nagyon rosszul van — ennyi volt mindössze, a mit a hű cseléd megcsukló hangon mondhatott.

A következő pillanatban Szelőczeyné már ott állott gyermeke mellett s majd megőrült szörnyű meglepetésében, midőn a gyermeknek hirtelen halálra vált arcát megpillantotta. A tűzpiros rózsák eltűntek a kis arcról, az összezárt ajkak körül viaszszárga haloványság gyűrődött, a ziháló mellből rövid, szakadozott lélekzet nyöszörgése hallatszott.

Néhány percig tartott csak a kis szenvedő haláltusája, s mire a közeli szomszédságból elhívott orvos megérkezett, Etelka lelke elszállt Teremtőjéhez...

Órák multak el, a míg a szegény anya

tartalmas beszéd kíséretében. Kiemelte a javaslatban foglalt újításokat, ezek között azt, hogy a kongrua-kiegészítést a javaslat a segédlelkészre is kiterjesztette. Fontos újítás az is, hogy az 1600 koronáig terjedő igényt a javaslat az 1840. évi VI. t. c. alapján a magyar nyelv tudásához köti, mint szubjektív feltételhez, másrészt tárgyi feltétel gyanánt azt tűzi ki, hogy amely lelkészi állás 1908. január 1-ig magasabb minősítésű lelkészszel még nem volt betöltve, csak abban az esetben tarthat igényt magasabb jövedelmi kiegészítésre, ha az illető hitközség hiveinek száma a 800-at eléri és ha a magasabb kiegészítésű összegnek vagyis az 1600 koronának felét az illető vallási testület a lelkész részére állandóan biztosítja.

A krónikás feladataihoz tartozik feljegyezni az eseményeket és az eseményeknél szereplő férfiak tetteit és nyilatkozatait.

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszternek a javaslat tárgyalása alatt tett nyilatkozatai felett a sajtónak nem szabad nyom nélkül átsiklania.

A miniszter első sorban pénzügyi szempontból foglalkozott a törvényjavaslattal. A nyers kongrua-szükséglet 3,200,000 korona. Ebből a vallásalap, mely eddig is fedezett 950,000 koronát, most fedezni fog 1,200,000 koronát. A nagyobb egyházi javadalmak hozzájárulnak évi 700,000 koronával. Az állami költségvetésbe eddig fel volt véve 1,000,000 korona, most ehhez jön még 300,000 korona. Azt hiszi, ezt az összeget az államtól Magyarország alsó katolikus papsága megérdemli. *A katolikus papság tíz évig várt, nem türelmetlenkedett, nem agitált, ellenben a legteljesebb hazafiúi lelkesedéssel és odaadással szolgált a nemzeti ügyet.* Így méltán érdemli meg az állam részéről ezt az erkölcsi elismerést. Hogy a szükséglet nőni fog, az természetes. Az 1908. évi XIV. törvényben kontemplált szükséglet is nő. Ismerteti azokat a motívumokat, a melyek a teljes kiegészítési igény két feltételének felállítását szükségessé tette. Ugron Gábor azon kérdésére, hogy az esetleges többletet az állam fogja-e fedezni, azt feleli, hogy az a szükséglet nem igen fog szaporodni. Kijelentés van azonban arra, hogy a vallásalap fix hozzájárulásától is nagyobb összeg fog erre a célra fordítatni, mert most sok olyan öreg lelkész van, akik 3000 koronát segélyt kapnak. Ez a megterhelhetőség az illetők elhalálása után felszabadul és a kongrua kiegészítésére fog fordítatni. A javaslatot csak *novellárisnak* tartja, de iparkodni fog a kongrua-ügyet véglegesen is rendezni.

legalább annyira magához jött, hogy kissé feleszmélhetett s gondolatait úgy, a hogy összeszedhette. Drága halottját fehér lepellet borította be, letérdelt ágya mellé és hosszan imádkozott. Aztán ismét átment nappali szobájába, hogy folytassa a megkezdett levelet.

... Éppen mialatt e sorokat irtam, a halál anyala megsuhogtatta szárnyait nagybeteg gyermekem felett... Szívemmel, imámmal, életemmel védtem drága kincsemet... de hiába... Az én anyalkám felszállt az égbe s engem itt hagyott árván, szenvedőn, boldogtalanul... Óh minő virága termett az én karácsonyfámnak!... Hóvirág, melynek jégcsapok a szirmai...

Az óra tizenegyét ütött, midőn Szelőczeyné a levelet befejezte. A kis város templomának harangja éjfél misére kondult meg...

A szegény asszonyt teljesen beteggé tette a súlyos csapás. Erőtlenül hanyatlott le a kerevetre, szeméire mint ólomzárak neheztedek a könnyektől áztatott pillák. Próbált álmatlanságot magára, de nem sikerült. Lelkében egymást űzték a fájdalmas emlékek, a megpróbáltatással teljes élet keresztútjának állomásai...

Éjfélhez közelgetett az idő, midőn cselédje jött be s egy levelet adott át neki.

— A postafőnök úr azt mondja, hogy ez a

Valóban csak mint novelláris javaslatot fogadhatja megnyugvással a papság az 1600 koronáig terjedő jövedelem-kiegészítést, mert az élet-szükségletek növekedése, mely lépést tart a fokozódó drágasággal, a most megállapított kongruát aránytalanul meghaladja.

Mégis el kell ismernünk, hogy a kormány jóindulattal, becsületes kötelességérzettel kezelte az ügyet és az adott viszonyok között annyit tett, a mennyi a végleges rendezéshez biztos és szilárd alapot szolgáltatott.

Statistikai adatok az Andrássy-féle tervezetből.

Az Andrássy-féle választói reform-tervezet és annak statisztikai indokolása rendkívül érdekes adatokat tartalmaz Nyitra vármegyére vonatkozólag.

1907-ben a népesség száma 356.221 lélek, 1908-ban a választói jogosultság így oszlott meg: Régi jog alapján szavazott 134, földbirtok után 16.771, házbirtok után 352, jövedelem után 3893, értelmiség címén 2007. Az összes szavazók száma 22.097, ebből 2280 analfabéta és 16.012 nem magyar ajkú volt.

A 20 éven felüli férfinepesség foglalkozása és szociális megoszlása: őstermelő 76.361, iparos és kereskedő 20.502, értelmiségi 2409, közszolgálatot teljesítő szolgák 755, házbirtokosok és tőkepénzesek 259, egyéb ismeretlen foglalkozásúak 4551, vagyis összesen 104.837.

A 24 éven felüli irni és olvasni tudó magyar honos polgári férfinepesség szociális megoszlása. Ezek összes száma 74.597, legalább 100 korona egyenes adót fizet és közesiskolai képesítéssel bír 457, középiskolai képesítéssel bír 1147, ezen képesítéssel nem bír, de 100 korona adót fizet 3062. Legalább 20 korona egyenes adót fizet 11.928, ennél kevesebb adót fizet 26.848. Az utolsó öt évben ugyanazon gazdánál alkalmazva volt 536 közszolgálatot teljesítő, 1493 ipari szolgáló, 1506 gazdasági cseléd, 1008 ipari és bányamunkás, 114 házcseléd 24 éven felüli férfi, vagyis összesen 4657 egyén. Ennél kevesebb ideig alkalmazott 26.499 egyén, vagyis a munkásság összes száma 31.156.

A 24 éven felüli analfabéták száma 20.096, a kik jelenleg választójoggal nem bírnak. A választójoggal felruházandó egyének száma 94.693. Közvetlen választó lesz 74.597, ósválasztó közvetett szavazati joggal 20.096. Háromszáz 4666, kétszáz 24.816, egyes száz 45.115. A közvetlen szavazók közül nem magyar 59%-a az

analfabéták közül nem magyar 58%. A közvetlen szavazatok 75.7%-a nem magyar, az ósválasztók közül csak 12% magyar.

Huszár Károly.

Ujdonságok.

A szent este.

Az emberi élet reggelét a remény és az öröm sugarai szokták bearanyozni, de már az élet estején ott áll az ember mellett a fájdalom gyászruhájában, a mulandóság végzete.

Csak egy este van, a melyen az élet ébredését köszöntjük és ez a szent este, a napnak lenyugvása a halál országa felett.

Ezt az alkonyt örömmel kísérik sirjába csillagfáklya mellett, mely már a kipirkadt hajnal bitorára veti biztató fényét.

Ez az az este, melyen könnyű a válás a régi élettől, mert szívünket új, szebb és boldogítóbb életremények dagasztják.

Ez az az este, melyen nem kell gyászruhát öltönnünk magunkra és nem kell megboroznunk a sötét sír üregétől...

Egy alkony ez, mely napot tűz az égboltozatra...

Lapunk t. közönségének örömteljes karácsonyi ünnepeket kívánunk!

A nyitrai népbank új igazgatója.

Rasskó Timót, a nyitrai népbanknak igazgatói teendőkkel megbízott vezértitkára ugyanezen pénztintézet igazgatójává választott. A nyitrai népbank ezzel a választással méltón jutalmazta meg azt a lelkiismeretes pontosságot, hivatalbeli szorgalmat és szakértelmet, melyet Rasskó Timót évek hosszú során át az intézet szolgálatában s több év óta annak vezetésében tanúsított. Az új igazgatót melegen üdvözlöljük!

A katolikus kör estéje.

A nyitrai katolikus körnek f. hó 20-án rendezett felolvasó estéje siker dorgában semmivel sem maradt mögötte annak a fényes est-sorozatnak, melyre a kör mindig büszken rámutathat. A program első pontjával az egyházi zeneegylet énekkara „Valahányszor jó anyámra gondolok” című darabot adta elő, kedves és szívet gyönyörködtető érzelmességgel. Ezután Takács Béla kir. tanfelügyelő olvasott fel egy ragyogó nyelven megírt elmefuttatást, melylyel végig siklott hazánk történetén, kiemelve mindenütt azokat a mozzanatokot, melyek hangosan beszélő bizonyítékai annak, hogy hittel, összetartással, erkölcsessel mindig nagygyá tudtuk tenni a hazát, míg a pártviszályok fürgeteivel mindig elsorvasztottuk,

tönkre tettük mindazt, a mit egy békés és munkás korszak épített. Ma is a nemzetiségi fajharc és a szociáldemokracia veszélyei ellen csak az összetartó erő hatalmával védhetjük meg nemzetünket és biztosíthatjuk a haza jólétének zavartalan fejlődését és virágzását. A katolikus kör felolvasó estéi arra hivatják, hogy a társadalmi tényezők összetartását előmozdítsák, szorosabbá tegyék. — A lelkesen megtapsolt szép felolvasás után a zenekar egy Andanse con moto-t játszott el, mely a kar szabatos játékában a vibráló érzelmek elevenségével kellemesen hatott.

A kör január hó 9-én tartja első táncvigalmát, mely hangversenyyel és műkedvelői előadással lesz összekötve.

Kisebb rendek feladása. A nyitrai nagyobb papnevelőintézet első éves theologusainak f. h. 21-én adta fel gróf Bathány Vilmos koadjutor püspök az intézet kápolnájában a tonsurát, míg a II. évesek ugyanakkor a kisebb rendeket vették fel.

Rendkívüli közgyűlés. Nyitrai megye törvényhatósági bizottsága kedden, f. hó 29-én 10 órakor a nyitrai városház nagytermében rendkívüli közgyűlést tart. Az állandó választmány 28-án délelőtt 10 órakor ülésezik, ugyancsak a városház nagytermében.

Ünnepély a legényegyletben. A nyitrai kath. legényegylet f. hó 26-án, szombaton, saját házában (Piarista-u. 22.) Kútvaszer István kanonok, egyleti elnök tiszteletére színelőadást rendez. Színe kerül: A mi fontartó minket. Karácsonyi életkép az iparos világból három felvonásban. Írta Erdősi Károly. Kezdeté d. u. 5 órakor. Belépő-díj nincs.

Új évi üdvözlések megváltása. A nyitrai keresztény nőegylet ezidén is ivet bocsátott ki, melyen a közönség 1 korona lefizetése mellett az új évi üdvözlések alól magát megválthatja. Tekintve azt a körülményt, hogy városunk és a vidék közönségének ritkán nyílik alkalma a keresztény nőegyletet a rendkívüli adakozás eszközeivel segíteni, sőt a rendes segítyezés is kiapadó félben van a tagok csekély és egyre kevesbedő száma miatt, a most kínálkozó alkalmat a város és a vidék emberszerető közönségének kegyes jóindulatába a legmelegebben ajánljuk. Az ívek Huszár István úr könyvkereskedésében és Tombor Kornél úr gyógyszerárában vannak kitéve. Az aláírók neveit annak idején közölni fogjuk.

Szociális előadás. A nyitrai ker. szociális egyesület dec. 27-én d. u. 5 órakor 1. Vitetett képek (utazás a világ körül). 2. Szociális előadás. 3. Színelőadás (színe kerül dr. Kerekes, vig színmű egy felvonásban), programmal gyűlést tart, melyre az érdeklődő közönséget ez uton is tisztelettel meghívja az elnökség.

Névnapi megváltás. Bezdák István Ferenc dr. felsőbb leányiskolai igazgató névnapi megváltás címen a felsőbb leányiskolai ifjúsági segélyező-alap javára 20 kor, és a Ker. Szociális Egyletnek 20 koronát adományozott.

level Amerikából jött s a szolgálja által küldte el most a nagyságos asszonynak...

A levél valóban Amerikából jött. Szelőczeyné a borítékon felismerte leányának a kezeirását.

— Istenem! Hát ha ez egy újabb megpróbáltatás! Kitudja, minő borzasztó hirt, minő keserű meglepetést rejt magában e levél...

Azzal idegesen tette le a levelet az asztalra, s arcát kezeibe temetve mozdulatlanul állt egy helyen, mintha erőt akart volna gyűjteni a levél felbontásához. Végre aztán felvett egy ollót s reszkető kézzel vágta fel a boríték szélét.

A levél első sorainak a betűi még összefolytak szemei előtt, de a következő sorokat már tisztán látta.

... Boldog vagyok anyácskám... az árvák Atyja el nem hagyott... Van még a szegény leánynak is szerencséje a világon... Sarossy Kálmán, édes apám jó barátjának a fia, aki Warleyben virágzó farmmal bír, megkérte kezemet... Most mind a ketten a te beleegyezéssel és áldásodért esedezünk... Ha ezt megkapjuk, elkészíttetem menyasszonyi ruhámat, mert Kálmán az esküvőt igen sürgeti...

Kétszer, háromszor, sokszor olvasta Szelőczeyné: Elkészíttetem menyasszonyi ruhámat...

— Óh Istenem! Milyen végletek! Karácsony-

est halottas ágy mellett; karácsonyest menyasszonyi ruha képe mellett!

Szemeiből záporként omoltak a könnyek, szívében az öröm kiegyenlítő érzései csatát kezdtek vívni a fájdalom győtrő keservei ellen.

Mikor egy kissé magához jött, újra leült az íróasztalához s néhány sornyi függeléklet csatolt az előbb befejezett, szomorú leveléhez.

... Kedves Bertám! Fel kellett nyitnom sajgó szívvel irt leveletem... Mert ha már közöltem veled, az egyetlennel, akit még itt, az én árva életem környezetében magaménak mondhatok, mérhetetlen fájdalmamat, engedd meg, hogy arról az örömcseppről is értesíthesselek, melyet a kegyes Gondviselés az én keserű örömpoharamba ezen a szent estén hullatott...

— Épp e percben kaptam levelet Örsziktől. A szegény gyermeknek szerencséje akadt Amerikában... Jegyben jár Sarossy Kálmán, Sarossy Józsi fiával, a kire bizonyára jól emlékszel...

— Minő különös néha a sors nagy ellentéteinek találkozása és minő kegyes az Ég, mely midőn csapást mér szívünkre, ugyanakkor balzsamot önt reá, hogy az az ütött sebtől el ne vérezzen...

— Kis halottam ágya mellé most odaállit-

hatom lelkemben másik gyermekem menyasszonyi ruháját... Van tehát egy újabb hóvirága szívemnek, de ezen már nem jégcsapok függnek, hanem színes, reményt keltő szírmok, melyekből, ha Isten is úgy akarja, a tavaszi élet örömei fognak kivirágozni...

— A kinek születése csillagfényt szórt a sötét éjszakába, az az én fájdalom vigasztalan éjjelére is reménysugarakat hintett. Legyen áldott az ő szent neve!...

— Dicsőség az Istennek!

Az óra éjfélét ütött. A templom harangjai mind megszólaltak, lágy zenéjüket széthordta lenge szárnyain az éjjeli szellő... Az utcák emberekkel népesedtek be, a kik nyakig beburkolódtak, hangos beszélgetés közben siettek az éjjeli misére. Lépéseik zaját tompán hangoztatta vissza a járdák kemény kövezete.

Szelőczeyné újra letérdelt halottjának ágya mellé s ajkai imát rebegtek, a törődött, megálázott, de megnyugvó szív imádságát...

Két hóvirágot ajánlott fel — a kis Jézuskának.

Karácsonyi ünnepély. A nyitrai ker. szociális egyesület f. évi dec. 25-én, pénteken, hazalajja javára színelőadással és tombolával egybekötött karácsonyi ünnepélyt rendez. Kezdeté d. u. 5 órakor. Belépő-díj 1 kor., rendes tagoknak 50 fillér. A belépő-jegy egyúttal tombolajegy is. Az ünnepély programja: 1. Krisztus születésének szociális jelentősége. 2. Ősi erények. Karácsonyi történeti színjáték Hunyady János korából három felvonásban. Irta Erdősi Károly. Rendező Risnyovszky János. 3. Karácsonyi tombola-tárgyak kiosztása.

Értesítés. A magyarországi munkások rokkant és nyugdíjgylete 122. nyitrai fiókjának elnöksége tisztelettel kéri mindazon tagjait, kik tagdíj járulékaikkal még hátralekban vannak, hogy azt még az évvégi zárszámadás előtt kiegyenlíteni szíveskedjenek.

Florida nővér †. Hosszú szenvedés után az Úr magához szólította Rausch Florida irgalmas nővért, a nyitrai kórház betegápoló apácáját. A fiatal nővér életét az az alattomos pusztító kór oltotta ki, a mely ellen az emberiség olyan nagy harcot indított meg, a tudóvész. Az elhunyt nővér életét nem írunk, mert a betegápoló apácáknak, csak életük van, de életük nem szokott lenni. Életük, a míg egészségesek a szakadatlan önfeláldozó irgalmasság cselekedeteiben merül ki, s ha megbetegsznek és sokat szenvednek a legcsodálatosabb békétűrés állapotában folyik le. Élnék, mint angyalok tisztán, szepültelenül, nemesen, áldásosan; meghalnak, mint emberek szenvedőn, de mennyei békével szívőkben, az emberi szenvedések keserű panaszhangja nélkül. Ilyen életnek sirontúli folytatása, ilyen halálharcnak szerencsés befejezése csak az örök Isten színe elé viheti az embert. Találja meg ott az elhunyt, önfeláldozó életének nagy jutalmát!

A Nyitrán létesítendő keresztény mészárszék dolgának nyelbeütésére nézve ajánljuk a következő nagybélliczi tudósítást. Nagybelliczen a keresztény mészárszék ügyét nagyon egyszerűen és hamarosan oldották meg. Amikor a szarvasmarha olcsóbb lett, Paska István, özv. Birly Lajosné, Kvassay László és Matuss Ilés az ottani mészáros Simkó Dávidot felszólították, hogy tekintettel az olcsóbb szarvasmarhára a húst olcsóbban mérje. Simkó ridegen felelt, hogy nem teszi, s akinek nem tetszik, ne vegyen húst. Könnnyű volt ezt mondania, mert a faluban ő volt az egyedüli mészáros. Ekkor Paska István érintkezésbe lépett Hofmann János nagyugróci katolikus mészárossal, aki hajlandónak nyilatkozott, hogy Nagybelliczen állandó mészárszékét nyit, ha őt biztosítják, hogy a húst állandóan tőle fogják vásárolni. Ezután a község lakói az iskolában összejöttek, egy jegyzőkönyvet vettek fel, mely szerint Hofmann kötelezi magát: állandóan nagy marhát vágni, a húst olcsóbban adni mindaddig, amíg a szarvasmarha is olcsóbb lesz. A jegyzőkönyvet 53 családfő írta alá, akik leköttöttek magukat arra, hogy a húst állandóan Hofmannal fogják vásárolni, s aki ezt megszegné, illetve aki azottal Simkó mészárosnál húst venne, minden kilo után 5 korona bírságot fizet. Hofmann Nagybelliczen a mészárszékét nov. 1-én megnyitotta, és a húst tetemesen olcsóbb áron adja. Amikor Simkó látta, hogy konkurrens akadt, a marhahús árát 56 krajcárról azonnal 40 kr.-ra szállította le és ezt a községben ki is doboltatta, de bizony hiába, mert a nép, noha Hofmann a marhahúst 44 krajcárral adja, mégis az új mészárosnál vásárol, mert tudja, hogyha Hofmann partolás hiányában megbukik, Simkó a hús árát ismét legalább 60 krajcárra szökteti fel s hogy ezt megakadályozza maga a nép reklámot csinál a mészárosnak. Megjegyzem, hogy Hofmannak három mészárszéke van: Nagyugrócon, Oszlányban és Nagybelliczen és így abban a helyzetben van, hogy mindennap *fris és kitünő* hússal láthatja el a közeget. Simkó az emberekkel nagyon durván bánt, a szegény népnek azt kellett elvinnie, amit oda dobott neki; ellenben Hofmann még a legszegényebb zsellérnek is a kivánságát kielégíteni törekszik. Bámulatos a nép összetartása Hofmann mellett a nélkül, hogy bár ki is erre ösztökélne. Nagybelliczen Hofmann most olyan húst mér, a mely a legmesszebből ki-vánalmaknak is megfelel, a következő árak mellett: marhahús 44 kr., borjúhús 50 kr., sertéshús 60 kr., fris olvasztani való szalouna 88 kr.

Amit a 650 lelket számláló Nagybelliczen kellő összetartás mellett meglehetett csinálni, az a nagyobb községekben, városokban még könnyebben lehetséges, csak az a fő, hogy álljon valaki a mozgalom élére.

Nemeslelkű ajándék. Wagner Ernő bacskafalvi birtokos, budapesti lakos 2100 koronát küldött a nagybossáui plebánosnak, hogy azt belátása szerint egyházi és charitatív célra használja fel. Ez az önkéntes adomány annál kellemesebben lepte meg a bacskafalviakat, mert eddig soha senkitől segélyt nem kaptak és így sok pótolni valójuk van. Az irás szava teljesüljön az adakozón: Habenti dabitur et abundabit, legyen Isten áldása rajta, hogy legyen mindig miből bőven adni. Ez a jó példa legyen a pusztában kiáltó szava: Adjatok így, kikövek Isten adott.

Mikovics Imre, plebános.

Hová jutottunk? Emancipált és recipiált új magyarjaink csak nem tudnak, nem akarnak a magyar nemzet lovagiasságából nyert eme áldozatokért eleget tenni legalább külsőleg, legalább oly mértékben, hogy az őslakosság keresztény hitét, meggyőződését ne sértenék. A legujabb, Szolcsányban lefolyt eset, mint egy eleven kérdőjel lebeg, hogy hát háová is jutottunk mi keresztény magyarok e szép országban. December 8-ika Magyarországon nyilvános ünnep. Szünetelnek a munkások, a hivatalok, sőt még ezideig a törvényhozás is. S ezt minden magyarországi lakó tudja, ehhez alkalmazkodik és nem igyekszik mások ebbeli ünnepét megérteni. A szolcsányi zsidó bérlő azonban nem így látja a világot. Neki hekkuba Magyarország keresztény jellege, kihajtatja nagyszámú béreshadát e szent ünnepen a falu mélyre-seg megbotránkozása mellett a szántóföldekre mezei munkára. A szánandó sorsban tengődő bérese nép minden nyomora mellett is fellázadt e zsarnoki parancs ellen s egyedüli talizmánjának, hit-hűségének védőpajzsa mellett erőlyesen tiltakozott e barbár keresztény támadás ellen. A szóváltásból lármá, kiabálás s már-már veszedelmes tumultus vala keletkezendő, a mikor aztán észbe kapott a zsidó bérlő, hogy hívják a község bíráját, tegyen ő igazságot, kell-e béreseinek dec. 8-án szolgálai munkát végezniök? Babcsan József községi bíró egyszerű szavakkal, de vaslogikával bizonyította be a béresek igazát, amire aztán a bérlő a bírónak támadt, őt mindennek, csak jónak nem, nevezte el. A bíró se hagyta a hivatali kötelességeiből kifolyólag kapott méltatlan támadást annyiban, hanem a büntető igazságszolgáltatásra bízta ügyét, ahol majd úgy az ő ügye, valamint az is kiviláglik, hogy a keresztény fehérrabszolgák kötelesek-e vallási meggyőződésüket megtagadni. X.

Pápai ünnepély Nyitrabajján. Az iskola testvérek nyitrabajnai fű-nevelőintézete f. h. 15-én ülte meg X. Pius pápa ötven éves áldozópapi jubileumát. Az ünnepi sz. mise után, mely alatt a tanulók 4 szólamu énekkara remekelt, a tanuló ifjuság nemzeti lobogóik alatt, a hivatással együtt az intézet e célra izlésesen feldiszipített színtermébe vonult. A pápai himnusz elénekélése után Némethy Lajos esperes az iskolatestvérek házi lelkésze kedves és mindenkit lekötő előadásával X. Pius pápa életét ecsetelte. Beszédét tő nyelven Boll János helybeli plebános tolmácsolta. Ezt követte egy előkép, Európa nemzetének hódolata a sz. Atya előtt. Az előadók derekasan oldották meg feladatukat. A szavalatok, úgyszintén az „Atilla Róma előtt” 2 felvonásos színmű remekül sikerültek. A szépen sikerült ünnepély, melyet a pápai himnusz fejezett be, ismét csak derék és szakmájában kitünő s utólréhetetlen kedves jó kántorunk Tisztelendő Reiff Alajos intézeti aligazgatónak a remek műve volt. Az Isten tartsa őt soká közöttünk!

Tudósító.

Tanítóválasztás. Szentmihályúron kántortanítóvá Biró Kálmán kishindi tanítót választották meg.

A Petőfi-sorsjáték ajándéka. Már a jövő héten megjelenik a Petőfi Társaság kiadásában az a díszmű (Petőfi összes költeményei) a melyet a Társaság ajándékol ad azoknak, a kik 40 drb. sorsjegyet vesznek, vagy ismerőseik közt elhelyezve. A díszes vászonkötésű munka bolti ára 20 korona.

Kath. népszövetségi mozgalom. Handlován mult vasárnap igen sikerült népgyűlés volt Czeizel László esperes elnöklété alatt. Beszédet mondtak Amon Vilmos gyógyszerész és Fegyveres Vilmos káplán.

Kolonban és Csitáron vasárnap alakult meg a Népszövetség. Igazgató Fülöpp László esperes. Egyúttal megválasztották a csoportvezetőket. Ujvároskában, Vörösváron és Beregszegen is

voltak népszövetségi gyűlések s eddig 80 tag iratkozott be.

Nyitraudvarnokon Janecz József plebános e hó 13-án alakította meg a Népszövetséget 52 taggal.

Bajmócskán f. hó 20-án alakult meg a népszövetség; legközelebb pedig Nemeskürtön, valamint Salgócskán is meg fog történni az alakulás. A tagok száma eddig közel 100.

Adomány. A nyitrai Ingyentelj számára Isten nevében jelige alatt 10 kor. vettünk. Az adományt rendeltetési helyére juttattuk.

Meghívó. Vettük a következő meghívót: A báró Stummer Agostonné ő nagyméltósága védnöksége alatt álló nagytapolcsányi „Erzsébet nőegylet” 10 éves fenállásának megünneplése alkalmából *január hó 14-én* Fráter Lóránd és Tarnay Alajos uraknak, a magyar dal nagyevő művészeinek fellépésével a Korona-szálló nagyeremben jótékony célú, zártkörű táncmulatsággal egybekötött hangversenyt rendez. Helyárak: első négy sorban személyenként 5, a többi sorban 4 korona. Jegyek az elnökségnél és Plátkó Gyula könyvkereskedésében előre válthatók Nagytapolcsányban. A hangverseny pontban 8 órakor kezdődik. A táncmulatságon Galbavy Jancsi zenekara játszik. A művész uraknak egész estét kitöltő szereplését tartalmazó műsor a hangverseny napján a pénztárnál 20 fillérért megváltható.

Pásztorjáték. A kiszuczaujhelyi ifjuság f. hó 25-én délután 7 órakor a „Vám”-vendéglőben karácsonyi pástorjátékot rendez. Előadják a „Bethlehemi asszonyok” című színművet három felvonásban.

Vadászatok. Gróf Majláth György zvari nagybirtokos f. hó 9 és 10-én tartotta meg a nyúlhajtásokat. A vadászaton résztvett a házi gazdán kívül Zichy Aladár gróf ő felsége személye körüli miniszter, báró Szegedy György, őgróf Pallavicini, Gróf Majláth József, Gróf Erdődy Imre Galgócra, Gróf Dezsasse Ferenc és dr. Perger Kálmán járási főszolgabíró. Terítékre került 710 nyúl és 50 fogoly. A vadászat után fényes ebéd volt a gróf zvari kastélyában. — *Dióssy Imre* szentmihályúri nagybirtokos ottani vadászterületén 808 darab nyúl került terítékre.

Apa és fű az esküdtszék előtt. A nyitrai kir. törvényszék, mint esküdttörvényszék f. hó 17-én vette főtárgyalás alá azt a gyilkossági bűnügyet, mely 1907. évi december 29 és 30 közötti éjjelen Verbőczon hatatott végre. Planovszky Pál verbőczi földműves ellenségeskedésből eredő bosszúból megölte fivérét Planovszky Jánost. A bűnügyi vizsgálati eljárás olyan hosszúra nyúlt, hogy az ügyet csak most lehetett az esküdtszék előtt tárgyalni. Planovszky Pál a gyilkosság elkövetése óta vizsgálati fogságban volt s vele együtt fogva tartották atyját is Planovszky Györgyöt, akit az ügyesség gyilkosságra való felbujtás büntetével vádolt, ez azonban főtárgyalás során be nem igazolódott, hanem megrázó drámai jelenetek között kitűnt az, hogy Planovszky György gyilkos fiának Planovszky Pálnak, midőn ez apjának a gyilkosság elkövetését bűnbánó in bejelentette, azt tanácsolta, hogy vigye el a hullát egy olyan helyre, ahol az azt a gyanút keltheti, hogy a megölt ember valamely idegen tettes merénylétének esett áldozatul, s ebben segített is fiának, úgy hogy a hullát közösen vitték ki a kiszemelt helyre. Planovszky György az apa, ezen tettével fiát, a gyilkost akarta megmenteni. Az esküdtszék ezt nem minősítette bűnpalástolásnak s így történt, hogy majdnem egy évi vizsgálati fogság után Planovszky György szabadlábra helyeztetett, míg Planovszky Pált az esküdtek verdiktje alapján a kir. törvényszék 15 évi fegyházra és 5 évi hivatalvesztésre ítélte.

Véres verekedés. Mult heti számunkban hirt adtunk egy nem épen épületes korcsmai verekedésről, mely Csapos Mihály törökkaputéri korcsmájában ment végbe s most ezen korcsmából újabb, nem kevésbé brutálisabb verekedés híre érkezik. Csányi Lajos és Irimusz József érsekújvári mozdonyvezetők 18-án este nevezett vendéglőhelyiségben vacsoráltak. Közben belépett a korcsmába egy Tatos Lajos nevű helybeli mészárossegéd s rövid ottléte után szóváltásba elegedett az ott vacsoráló mozdonyvezetőkkel. A durva mészáros a veszekedésből kifolyólag kést rántott elő s Csányit az arcán, Irimuszt pedig az egyik karján erősen megsejtette. A duhaj kedvű mészároslegényt a rendőrség lefogta s feljelentést tett ellene a felsőbb hatóságnál.

A nyitrai főgimnázium anyagi ügyeinek és jogviszonyainak rendezése dolgában a város közönsége kérvényt intézett gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, melyben a többi közt ezeket mondja:

Allamsegély elnyerésére az intézet a fentiek kivül még azon az alapon is támaszt jogos igényt, hogy a 8 törzssztyály növendékeitől begyűlt tandíjakat és beíratási díjakat — évenként több mint 24,000 koronát — teljes összegükben az állampénztár szedi be s ebből a kegyes tanítórúndnek alig valamit, a megyés püspöknek, mint a 3 felső osztály fenntartójának, pedig éppen-séggel semmit sem juttat. Nem hisszük, hogy ezt az állapotot egy léteért aggódó kulturintézettel szemben Nagyméltóságod a jövőben is fenntartani akarja.

Felmentett vonatvezető. A zsolnai állomáson folyó év augusztus 16 án este a 6. sz. gyorsvonat összeütközött a 74. sz. tehervonattal. A vonatösszeütközés oly erővel történt, hogy a karambol következtében több kocsi összerongálódott. A trencsényi kir. törvényszék vizsgálóbírája nyomban megindította a nyomozást annak megállapítására, hogy a gyorsvonat gépezetét nem terheli-e mulasztás az összeütközés körül. A hivatalos bűnügyi vizsgálat befejeztetvén, a kir. törvényszék a napokban vonta felelősségre közveszélyt okozott cselekmény vétségeért a terhelt Pap Ede gépezetét. A tárgyaláson a vádlott beismerésben volt arra nézve, hogy tudomása volt az előtte álló tehervonatról, de védelmére előadta, hogy a bejáronál álló jelzőkészülék vörös világosságát az állomás fehér lámpájának fénye teljesen elnyomta, s így nem lehetett tisztában azzal, hogy a bemenet szabad-e a síneken. Minthogy a védelmet a vizsgálat adatai valószínűsítették, a bíróság Pap Edét felmentette a vád alól.

Községi választás Nagytapolcsányban. Szokatlan érdeklődés és fenyegő győzelem mellett folyt le dec. 22-én Nagytapolcsányban a képviselőtestületi tagoknak megválasztása. A választást megelőzőleg több értekezlet tartott a különböző pártok vezérémberei elnökléte mellett. A választást Markovics Alajos járási főbíró vezette, ki mindvégig, azaz este fél 10 óráig míg az eredmény nyilvánvalóvá válhatott jelen volt. Megválasztottak: Dr. Lénárt Ákos 246, Löwbeer Jakab 246, Krajcsovics Ferenc 244, dr. Petrikovics Aladár 235, Neumann Arnold 224, Váray József kir. járásbíró 220, Bernfeld Mór 216, Wunder Adolf 185, Kopp János 164 szavazattal. Leadtak összesen 357 szavazatot. Az összes szavazók száma 574. Az eredmény megnyugvást keltett a polgárság és intelligencia körében. A bíró és tanácsnokok választása, mint hírlik, január első felében lesz megtartva.

Végrehajtási epizód. Eözdögh községben mulatságos végrehajtási kaland játszódott le a héten. A Vasek-család ellen végrehajtás fogantottást vezetett perbeli ellenfelük ügyvédje. Amikor a bírósági végrehajtó a végrehajtás eszközésére a faluban megjelent, a kellemetlen meglepetések egész halmaza tárult eléje. Vasek István neje, leányai és több nőrokona, amolyan konyhai szerszámokkal és tövises akácfaágakkal, megrohanták a végrehajtót és kísérteit, oly sikerült támadással, hogy az egész végrehajtó apparátus eleinte meghátrált. — A dolog természetesen nem marad ennyiben, mert a verekedő kedvű asszony nép ellen hatóság elleni erőszak vétsége címén megindították az eljárást.

Vásári zsebmetszők. A nyitrai rendőrség az elmúlt heti marhavásár alkalmával elfogott és a kapitányságon előállított két notórius zsebmetszőt, Kramer Adolf pekségét és Csímó János munkás személyében. Nevezettek a vásári közönség terhére több sikerült lopást követtek el, azonban csakhamar magukra vouvau a rendőrség figyelmét, meg akartak ugrani, de vesztükre, mert a Major-utcában mindkettőjüket elfogták és a városházára kísérték.

A Tisztviselő-telep temploma. Budapestben a X. kerülethez tartozó Tisztviselő-telepen nyolc év előtt alakult meg a szent István filiieregysület, melynek célja a Tisztviselő-telepen a Magyarok Nagyasszonya tiszteletére templomot építeni. A hercegprímás fővédnöksége alatt alakult egyesületnek eddigi gyűjtése 33,640 korona. A templom fölépítését sürgeti annak az 5000 róm. kath. hívőnek lelki óhajta, de sürgeti különösen a tisztviselő-telepi főgimnáziumba, elemi iskolába járó 400-500 róm. katolikus tanuló, akik a templom nélkül kielégítésre nem találhatnak. Most épülnek a Tisztviselő-telep mellett az állami gépgyárak munkásházai, melyek a jövő év

május havában mintegy 4000 újabb lakóval telnek meg, azért a közel jövőben a telepen a főgimnáziumon kívül még egy elemi, egy polgári fiú- és leányiskolát fognak építeni, s így 1200 1500 róm. katolikus tanuló részére kell templomról gondoskodni. Az egyesület a mult év folyamán 10000 darab, gyűjtőivel ellátott felhívást küldött szét az ország minden részébe. Hogy céljukat minél előbb elérhessék, nagyon kéri a Szent István filiieregysület mindazokat, kiknek felhívással egybekötött gyűjtőlevelet küldött, hogy kegyeskedjenek e gyűjtőlevelet a begyűjtött összeggel együtt, vagy az üres izeket az egyesület pénztárosához, Bacsinzky Ede címére mielőbb beküldeni. (Budapest, X. ker., Tisztviselőtelep, Héderváry-utca 40. sz.)

Lopások. A mult hétfői kirakó vásáron több kisebb-nagyobb lopásról tettek feljelentést a rendőrségen. Farkas Gábor érsekújvári szabómeister a vásár hevében arra a kellemetlen tapasztalatra jutott, hogy a Piarista-utcában felállított sátrából mintegy 50-60 korona értékű férfiruhát elloptak. Gyanuba keveredett több a sátor körül lézengő kétes egyén, de a lopást bizonyítékok híján nem tudták rájuk bizonyítani. — A helybeli zöldségpiacon ugyanakkor Szládecsek Veron nyitrai lakosnőtől 20 kor. készpénzt loptak el. Özv. Laticska Jánosné tormosi és Kalik Istvánné cabaji lakosnőket a rendőrség előállította és megmoztoza, de náluk bűnjelre nem akadván, ismét szabadon bocsájtotta. — A harmadik nevezetesebb lopás Mittelman Mózes fuvaros kárára történt. A Hid-utcában álló kocsijáról, mely körülbelül 15 zsák krumplival volt megrakva, két zsákot alkalmas pillanatban ismeretlen jóakarók elemeltek. Beták József és Lócsi Menyhért, öregi-úti lakosokat, kikre a lopás gyanuja nehezedett, a rendőrség kihallgatta s tagadásukkal szemben a tanuk határozott terhelő vallomása áll. Ez ügyben a vizsgálat tovább folyik.

Az érsekújvári állomás kibővítése. Folyó hó 15-én tartott meg a közigazgatási bejárás az érsekújvári vasuti állomás bővítése tárgyában. Erre a célra a vasuti beruházások költségvetésében három millió korona van felvéve. Az állomáson 25 vágánnyal lesz több, mint eddig volt. A közigazgatási bejárásnál a bizottság vezetője Ney Ferenc min. osztálytanácsos volt. Részt vettek benne a közigi. bizottság részéről Langhammer Vince vmegyei főjegyző, a törvényhatóság részéről Frideczky Béla főbíró, a várost Miklósa Aladár polgármester és Galgóczy Gyula főjegyző, a körülfékvő uradalmakat Feichtinger Sándor bajcsi primási uradalmi felügyelő képviselte. A bejárás során Érsekújvár képviselői azt a kérelmet terjesztették elő, hogy amennyiben a jelenlegi fűtőház lebontatnak, új műhely építessék legalább a jelenleginek megfelelő terjedelemben. Ehez a tervhez, a város kész némi anyagi áldozattal is hozzájárulni.

A furfangos fuvaros. Jankela József verebélyi iparos a 21-iki vásáron Nyitrai járt ipartermékei értékesítése ügyében. A vásár után nem lévén állandó kocsija, felkért egy Balkó János nevű földmivest, hogy szerezzen neki fuvarot. Balkó kapva-kapott az alkalmou s magát fuvaros vállalkozónak adván ki, felajánlotta szolgálatát Jankela Józsefnek. A mitsem sejtő iparos örült az ajánlatnak s rögtön előleget adott felkínálkozott fuvarosának, a ki az előleggel rövid uton eltűnt. A hosszas várakozást végre is megunta a türelmetlen Jankela József s rosszat sejtve a rendőrséghez fordult. A rendőrség közbe lépésére csakhamar megtalálták Balkó Jánost egy Hid-utcai kocsmában, hol az előlegnek rövidesen a nyakára hágtott. Kihallgatásakor boros fővel bevallotta, hogy egyszerű napszámos s lovai sincsenek. A derek Jankela ilyképen szavahihetőbb fuvarost kereshetett.

Megfelebbezett községi választás. Tormos község választói a f. évi november hó 25-én a községben megejtett bíró és képviselőtestületi választást megfelebbezték. A felebbezésben, mely ismét csak kedvezőtlen fényt vet a vármegyei közigazgatás viszonyaira, ezt mondják: Tekintve, hogy az 1886. évi XXII. t. c. 78. §-a szerint a bíróválasztás csak a képviselő testület megalakulását követő valamely napon volt megejthető, illetve a tisztújító szék határnapja a megalakulást követő valamely napra kitűzhető, nyilvánvaló, hogy az egész választási eljárás megsemmisítendő. Megjegyezzük még, hogy a választó közönség nagyrésze szavazati jogát nem gyakorolhatta, mert bizva a törvényben nem számított arra, hogy törvény ellenére még a képviselő testület megalakulása napján lesz a

bíróválasztás megtartva és ez is indok arra, hogy a választási eljárás hatályon kívül helyeztessék. Hogy ez így van, igazolja azon tény, hogy a bíróválasztást megtámadó jogcselekmény folyamatba tetelére szóló megbízást 68 birtokos írta alá. Jellemzi a nézetünk szerint érvénytelen s a törvénynek meg nem felelő választást az is, hogy az eljárás főszolgabíró ur a bíró állásra a törvény 77. §-a szerint 3 egyént ki nem jelölt, sőt az ajánlatokat, a jelentkezéseket, a jelöléseket meghallgatni sem akarta, hanem a sic volo, sic jubeo elvét követve, a teljesen népszerűtlen, a választó közönség bizalmát nem bíró jelenlegi bíró nevezte ki. Vagy van alkotmányos választási jog, s akkor ezt respektálni kell, vagy nincs, akkor a törvény eltörölendő, de addig, míg a törvény érvényben van, azt szigorúan meg kell tartani. Mindezeknél fogva kérjük a Tekintetes Főszolgabíró urat: hogy az összes iratokat felettes elbírálás végett Nyitrai megye Alispánjához a törvényhatósági bizottsághoz leendő áttétel végett felterjeszteni méltóztassék, hol esedezünk: hogy a bíróválasztást s egyúttal a képviselő testületi választást is, mert egy napon törvényellenesen foganatosított, megsemmisíteni s új törvényválasztási eljárást elrendelni kegyeskedjék. (Következik mintegy 70 aláírás).

Garázda földmives. E hó 19-én a Hid-utcában bizonyos Czányó József, felsővezetési földmives garázdálkodásával a közrend ellen vétett, miért is az ott posztoló rendőr csendre intette. A duhaj ember erre káromkodásban és szitkozódásban az őt figyelmeztető rendőrré tört s tetteleg is bántalmazta. Előállították a rendőrségen, hol magánzárkára ítélték a hivatalos közegeknek való ellenszegülés miatt.

Kávéházi botrány. Nem tudni, minek az öröme, a f. hó 18-19 közti éjjel néhány nyitrai fiatalember nagyszabású murit tartott az Altman-féle éjjeli mulatóhelyen. Mikor a tekintélyes számla kifizetésére került a sor, egyikük öszsveszett a kávéház fizető pincéjébe, mire általános kavargás keletkezett. A rendőrségnek kellett közbelépni.

Betöréses lopás. Felsőköröskény községben e hó 19-én Korpa István ottani földmivesgazda élelcamrájába eddig ismeretlen tettesek betörték és onnan nagyobb mennyiségű élelmiszert, gabonaműt és borkészletet elloptak. A betörés elkövetésének tettesei felőli vizsgálat folyamán a gyanu egy családra háromolt, minek folytán a nyitraivárai csendőrség mult vasárnap a kérdéses család lakházában házkutatást tartott, de a gyanu ezzel alaptalannak bizonyult. A nyomozás tovább folyik.

Burgonyaszaporító telepek a Felvidéken. Az utóbbi években a burgonya, mely a Felvidéken, mint legfontosabb néptáplálék szerepel, annyira degenerálódott, hogy nemcsak az emberek élelmezésére, de az állatok részére is élvezhetetlenné vált. *Dardnyi* földművelésügyi miniszter már 1901-ben állami intézkedéseket tett arra, hogy ott, ahol a burgonyabetegség veszélyesebb mérvet öltött, a vetőmagot teljesen kicseréltesse. Az azóta tett intézkedéseknek köszönhető, hogy némely megyében a gazdasági baj enyhült. Az akció során tett tapasztalatokból azonban kitűnt az, hogy az egész Felvidék degenerált burgonyáját kell kicserélni, és evégből az állandó vezetés és felügyelet elkerülhetetlen. A miniszter ez év során vándortanárt nevezett ki, akinek feladata az egész országban, de főleg a Felvidéken a termelés javítása, burgonya-szaporító telepek létesítése és termelési kísérleteknek szélesebb körben való végzése. A szaktanár Miskolcon van s ide intézendők a gazdáknak a termelésre vonatkozó óhajai, kérései, melyekre a kirendelt szaktanár ingyenesen tartozik válaszolni, valamint a szükséges esetekben a helyszínére is utazni.

Villamvilágítás Nagytapolcsányban. Közel egy évtizede annak, hogy a villamvilágítás kérdése foglalkoztatja Nagytapolcsány közönségét. Legelső terv az volt, hogy a szeszfinomító szolgáltassa a közvilágításhoz szükséges áramot. A megindult tárgyalások során kitűnt, hogy ez a városnak évi 7200 koronájába kerülne. Majd később erlelődött meg az a gondolat, hogy a város maga bocsájtkozzék a villamosvilágítási vállalatba s saját telepről gondoskodjék. A megtörtént számítások alapján ez évi 5300 koronájába került volna a városnak. Már mint végső elhatározás állt ez a terv előtérben, hogy a város ilyen áldozatok árán is belemeget a villamosvilágításba, mikor mindennek véget vetett az a hír, hogy Galgóc központtal egy nagyobb területre kiterjedő villamvilágítási vállalat indult meg, amelynek hálózata

Nagytapolcsány is bevonható lenne. Az előzetes tanácskozások eredménnyel végeztek annyira, hogy a város előjárósága egy konkrét javaslattal léphetett a képviselőtestület elé. A szerződés megkötve felkerült a vármegyéhez, majd a miniszteriumba, honnet jóváhagyólag e napokban érkezett vissza. Nagytapolcsány kap tehát közvilágítási célra 100 db. 16 gyf. izzólámpát és 5 ivlámpát, melyért fizet évenként 3000 koronát. Eddig a gyatra petroleum közvilágítás belekerült évi 2000 koronába. A vállalat 150.000 koronát fektet villamvilágítási berendezésekbe, ami 50 év múlva ingyen a város tulajdonába megy át. Így a város potomon elsőrangú világításhoz jut s ezen szerződés kötésével egy sereg ipari vállalat megizmosodását és megalapozását segíti elő, mert a villamosművek r. t. az áramot 100 Hektowattóránként 6 fillérért adja. Hogy ily előnyösen sikerült a szerződést megkötni, annak titka az a szerencsés gondolat, hogy Galgóc, Galánta, Szered, Lipótvár és végül Nagytapolcsány együtt egy települést nyervek az áramot, s nem okoz nehézséget az sem, hogy Nagytapolcsány a teleptől 36 kilométer hosszú vezetékben fogja kapni az áramot. A város fejlődés történetében új korszakot jelent tehát a szerződésnek végleges megállapítása, amit most a december 16-án tartott képviselőtestületi ülésen eszközölték, hol egyhangúlag és lelkesedéssel — kivéve néhány örökös okvetetlenkedőt — elfogadták. Most már csak a vármegye jóváhagyása van hátra, ami több, mint bizonyos. Hírlik, hogy májusra már villamosfényárban fog fürödni Nagytapolcsány.

A galgóci második gyógyszerár elhelyezése. Lázár József a galgóci második gyógyszerár tulajdonosa, a városházán szándékozik elhelyezni gyógyszerárát, mivel Fridiczky Timót főszolgabíró a gyógyszerár helyéül a város-házát magában foglaló házsort jelölte meg. A főszolgabíró határozatát Török József gyógyszerész megfélebbizte s így most az ügyben az alispán fog dönteni.

Gondatlanság áldozata. A napokban Vajkon egy anya gondatlansága folytán halállal végződő szerencsétlenség történt. Stugyáni Katalin ottani lakosnő ugyanis a konyhában foglalatkoskodott, alig egy éves gyermekét magára hagyva böcsőjében a kemence mellett. A csecsemő e közben feltápaszkodott s a kemencéről lerántotta magára az ott álló forrált tejet, mely súlyos égési sebekek borította az ártatlan gyermek testét. A leforrázott gyermek rövid idő alatt belehalt égési seibe. A csendőri hatóság megindította a vizsgálati eljárását a gondatlan anya ellen.

Halálos baleset. Halálos kimenetelű szerencsétlenség történt a napokban a Trencsén közelében fekvő felsőszernyei vasuti megállóhelyen. Lőrök István pályáról való átlépés közben elütötte a Trencsén felé haladó személyvonat, oly szerencsétlenül, hogy a vigyázatlan pályáról jobbját az erős vonatsurlódás elszakította s a nagy lökés következtében belső sérüléseket is szenvedett. Beszállították a trencsényi kórházba, hol azonban súlyos sebeiben rövid idő alatt kiszervevedett.

Új iparvállalat. Nagybecse községben az Anselm Pössel boroszlói cég gépgyárt létesített, melynek munkaköréhez kizárólag szabadalmazott vasárucikkok előállítására tartozik. A cég mindennemű motorokat (benzin, kőolaj és komprimált levegő) legújabb találmányú emelőgépeket és minden fajtájú gazdasági gépeket fog előállítani. A géberendezés már megérkezett s most két mérnök vezetése alatt serényen folyik a szerelési munka, úgy hogy a gyár január 1-ével egész üzemét megkezdi. Egyelőre nemetországi munkásokat fog foglalkoztatni, később a vidék népe is kap a gyárnál alkalmazást.

Nyugtázás. Ama törekvésünket, hogy az annektált tartományok és Dél-Dalmácia területére tolt csapataink legönységének a karácsonyi ünnepeket kellemesebbé tehessek, a nagy közönség szíves áldozatkészségéből rövid működésünk dacára máris szép siker koronázta. Kedves kötelességnek teszünk eleget, midőn az adományokat alábbiakban köszönettel nyugtázzuk. M. kir. nyitrai honvéd gyalogezred 300 k., A vörös kereszt egyesület nyitrai főkeja 100 k., Árpád-gőzmalom hivatalnokai kara 12 k. 60 f., Iparbank 10 k., Csóka Árpádné 5 k., Vayda Zsigmondné 2 k., Zink Jenőné 2 k., Demjén Jenőné 2 k., Huszár Istvánné 3 k., Dr. Fischer Edéné 3 k., Renger Jenőné 2 k., Braunsteiner Mihályné 2 k., Aranyossy Matild 2 k., Tóth Gyuláné 3 k., Juhász Sándorné 3 k., Csernyák Rezsőné 4 k., Kishegyi Gyuláné 2 k., Ghyoz Istvánné 2 k., Mihályi Istvánné 2 k., Garó Istvánné 5 k., Tóth Erzsike 1 k., Váray Károlyné 10 k., Szatmáry Istvánné 2 k., Garay Gézné 2 k., Tenczer Gyuláné 2 k., Schultheisz Emilné 10 k.,

Felsner Jónásné 5 k., Haslinger Miklós 1 h., Valentini János 1 k., Lajosy Gyuláné 2 k., Mikovich László 3 k., Verő Zsiga 6 k., Lengyel Gyula 1 k., Polereczky János 1 k., Stefezius István százados 3 k., Vinkler ár. elnök 2 k., Lakits Attila 2 k., N. N. 1 k., Nozdoviczki 1 k., Csernyánszky Aladár 1 k., Modrány Iván 2 k., Bosnyák 2 k., Jaksits 1 k., Csernyák 1 k., Hercegov 1 k., N. N. 4 k., Soóky Ödön 1 k., Csemniczky Géza 4 k., Füssl Emil, Sümegh János, Bárány Pál, Verő Zsiga, Soóky Ödön, Bosnyák, Söröző társaság 100—100 darab szivar, N. N. 200 drb. cigareta, Kégl József 100 darab szivar, Ismeretlen I gyapott ing, Fürst 50 szivar, Gürtelschmidt Károly 3 üveg likör, Reiszmaon Dávid 50 drb. szivar, Dubovicsky Imre 15 klgr. szalona, Bacsa János 5 klgr. szalona, Gabmayer Miklós 5 klgr. szalona, Pitzer Mátyás 3 klgr. sonka és füstölt hús, Goldstein Vilmos 5 klgr. ürü hús, Kiss István 5 klgr. szalona, Gisser Lajos 4 klgr. szalona, Novotny Imre 2 klgr. szalona, Goldberger 1 klgr. 30 d. ürü hús, Grünik 5 klgr. sajt, Hungária-szálló személyzete 150 drb. szivar, N. N. 1 drb. Jäger nadrág, Csemniczky 4 drb. Jäger ing, Verebely Géza 3 pár harisnya, 2 pár érmelegítő, 4 pár kapca, Aitner Ferenc kocka cukor, thea, Bacsa István 4 drb. szalonnás füstölt hús, Hollenderné 50 drb. szivar. Összes 537 korona 67 fillér pénzügyi társaságunkhoz a jótékony célú színelőadásból befolyt 114 korona 60 fillért hozzászámítva, gzüjtésünk 652 korona 20 fillért tesz ki. A megyei szini-bizottságnak az előadás engedélyezéséért, Szabó Ferenc igazgató urnak az előadás megtartásáért ezúton is köszönetet mondunk. Az összes eddig befolyt adományokat rendeltetési helyére juttattuk. Az annektált tartományokban elhelyezett csapatok megajándékozására alakult hólgybizottság.

Karácsonyi könyvjegyzék. Csinosan, kiváló izléssel és élvezetesen összeállított, szebbnél-szebb illusztrációkkal pazarul ellátott album a Szent-István-Társulat most megjelent karácsonyi jegyzéke, mely az előző éviéknél sokkal nagyobb terjedelmű s magán és idegen kiadókat szempontról ajánlható kiadványait is magában foglalja. A keresztény olvasóközönség ezzel nem pusztán könyvárjegyzéket kap a kezébe, hanem egyúttal alapos útmutatót is arra nézve, hogy karácsonyi könyvvásárlását mily készletből fedezze. Ehez képest tartalmazza az ifjúsági irodalom, a magyar nemzet klasszikus íróinak, a tudományos és vallásos litteratura keresztény szempontból kifogástalan és magas színvonalú termékeit. E jegyzékből értesülünk elsősorban a Szent-István-Társulat működésének kiterjeszkedéséről, könyvkereskedése ugyanis a napokban *műkereskedési osztálylyal* fog bővülni, hol a legkiválóbb hazai és külföldi művészek remekei lesznek megszerezhetők eredetiben és reprodukcióban. A karácsonyi vásárló közönségnek szíves figyelmébe ajánljuk ez alaposan tájékoztató jegyzéket, melyet a Szent-István-Társulat (Budapest, VIII. k., Szentkirályi u. 28.) levelezőlapon nyilvánított óhajára készségesen megküld bárkinek.

A Divat Szalon, magyar olvasóközönségünk e jóságáért méltán kedvelt családi lapja, immár XXII. évfolyamát járja. Minden dícséretnél többet mond róla ama tény, hogy ez idő alatt a Divat Szalon keletkezésének idejéből való régi divatlapok mind kidőltek és olvasóik csatlakoztak a győztesen maradt legjobb családi divatlap olvasóközönségéhez. Ebben az időben nincs város és nincs magyar uriház, hol kéthetenként nem a legnagyobb érdeklődéssel várnák a *magyar gazdasági viszonyokhoz mért takarékos öltözködés tanítóját* s egyben a legjobb szándékkal szerkesztett családi lapot, a *Divat Szalont*. — A mai nehéz életviszonyok között valóban kétszeresen is meg kell becsülnünk a nemes irányú divatlapot, mely asszonyainknak nem a divathóbortok majmolására, hanem takarékosra és munkára tanítja. A *Divat Szalon* ugyanis igen kevés teret enged az ugynevezett párisi divatnak, melyet a mi társadalmi és gazdasági viszonyaink közt neveltség és kár nélkül viselni csakugyan nem is lehet, ismerni azonban a jóízleshez tartozik és e helyett a valóban szép, elegáns, praktikus öltözékek, kalapok stb. *készítését tanítja*. A *Divat Szalon* ugyanis *ingyen szabásokkal* szolgál, pontosan az előfizető mereteke szerint s e szabások által a lapban bemutatott tolettek otthon is elkészíthetők. Szorgalomra, tevékenységre ösztönzi e lap olvasóit az *iparművészeti munkák tanításával, ház tartásra vonatkozó tanácsaival* s a jól végzett munkálkodás jutalmául *egy teljes, jól szerkesztett, neves írók munkáival gyarapított szépirodalmi részzel s egy jóra való gyermeklappal* ad a tanulnivalók mellé nemes szórakozást is. A *Divat Szalon* küld kiállításra méltó a belső tartalomhoz. *Színes képei, ábrái, díszes borítéka, kiváló hólgyek arcképeinek bemutatása, ismeretterjesztő cikkeihez adott illusztrációi* mind sikeresen sorakoznak ahoz,

hogy a magyar olvasóközönség ez években régi de fejlődésben mindig friss és új családi lapját a külföldi divatlapok fölé emeljék. A Divat Szalon különben olcsóságban is kiállja velük a versenyt, lévén előfizetési ára: egész évre 12 K., felévre 6 K. és negyedévre 3 K. Mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a *Divat Szalon* kiadó-hivatala Budapest, IV., Eszku-ut 5. sz. 169.

Színház.

Azon kevésbé élvezhető esték után, melyekben a „Kis trafikos leány“, „A zsába“ s a „Nap és hold“ mult heti színehozatalánál részesülni szerencsétlenek voltunk, végre szenteltünk néhány órát a komoly színművészet termékeinek élvezetére is, a *Salome* és *Parasztbecsület* egymásutáni előadásában. A legteljesebb elismeréssel tartozunk e helyen *Szabó Ferenc* műz-lésének eme megragadó alkotások bemutatásáért, annál inkább, mert a művészi siker, mely annyira jellemzi a szombati kettős előadást, kétségen kívül meggyőzött bennünket arról, hogy szintársulatunk alakítói képessége — a színpadi produkciók harmóniája tekintetében — eddig nem tapasztalt mérveket öltött.

A *Salome* eszmeköre élénk színekben mutatja be a Krisztus születése idején uralkodó ethikai áramlatok mibenlétét s megrázó vonásokkal festi a világrend alakulását föl nem ért ember gyarlóság tragédiáját. *Szabó Ferenc, Hercai Erzsébet* és *Tolnai Juliska* tökéletes játéka híven domborította ki a drámai mű eszme- és érzelemvilágát s a közönség viharos ünneplésével találkozott. Kiemelendő *Fehér Artur*, ki Johanán prófeta visióinak tolmácsolásában bámulatosan erős és szabatos hanglejtést tanusított.

Ugyanilyen osztatlan tetszés kísérte a másik egy felvonásosnak, a *parasztbecsület* c. operának nagysikerű előadását. A népelek megnyilvánulásának zenei hangokba öntött eme nagyszerű alkotása méltó készletséggel adatott elő az énekes személyzet teljes részvételével. A legfőbb feladat *Paxi Margit*nak jutott a siker előmozdításában, ki igen nehéz, az organumot erősen igénybe vevő énekszámait erőteljesen és meglepő biztossággal énekelte el. A publikum hálás is volt a remek énekek élvezetért, s lelkes tetszéssel honorálta tökéletesen sikerült vállalkozását. Hasonlóan állandó figyelem kísérte *Nagy Gyula* és *Bai László* ezuttal valóban közmegelegedést keltő szereplését s az összkarnak kitűnő képzettségét.

Nem felejtkezhetünk meg a társulati zenekar óriási sikeréről sem, mely az opera zenei részét oly gyakorlott, mesteri módon szolgálta, hogy egyes zeneciklusai a műértő közönség szünni nem akaró tapsait hívták elő s *Németh Ignác* karmester valóságos tüntető ovációkban részesült.

Nagyobb hatás híján nem nyilatkozhatunk hasonló dícsérettel a *csikós* vasárnapi előadásáról, bár az előzmények után ez szinte lehetetlennek tünik fel Elismerjük, hogy a főszereplők egyenkint megtudtak felelni feladatuknak, de az összalakítás egyöntetűsége szembetűnően hiányos volt.

Sajnálattal kell tapasztalunk azon nagymérvű közönyt, melyel közönségünk a színművészet alkotásai iránt viseltetik, érve azon drámai művek színehozatalát, melyek a nemes szórakozás mellett az író elmésség felemelő sajátosságait nyújtják. Az olyan színi termékek, mint a *császárszínház*, csak félig telt ház mellett kénytelenek bemutatni, dacára annak, hogy a darab kiváló minőségű és ebből kiszakított tanulásokkal művészi alakban gyönyörködtetnek. A gyér látogatottság mellett is a hetfői színházi est fenyves tanubizonyosságát adta színművészeink hivatásos fellépési biztosságának. *Szabó Ferenc* kitűnően megválasztott szerepében óriási lelkesedést tudott kelteni közönségünkben s az egyes felvonások lezártaival többször hívták ki tapsaikkal a nyílt színré. Nem kisebb tetszést arattak a többi szereplők, *Fehér Artur* kimért játéka, *Szentes János* nagyon eredeti móka fellépése, *Kelemen Pál* szabatos és finom alakítása sok tapsot aratott. *Rátkai Sándor* igen tetszett a dühös osztrák tiszt haragjának komikus visszaadásában. Az egyetlen női szerep *Szalai Rózsának* jutott, ki könnyed és ügyes mozdulataival, játéka szerénységével vonta magára a figyelmet.

Az ünnepekre előjegyzett műsor: pénteken d. u. „Koruevillei harangok“, este „Tatarjárás“. Szombaton d. u. „A méltóságos csizmadia“, este „A komédiások“. Vasárnap d. u. „Válás után“, este „Salome“ és „Parasztbecsület“. H.

Irodalom.

A Szent-István-Társulat rendes tagjainak könyvilletménye.

A múlt évben új rendszert kezdett a Szent-István-Társulat a rendes tagjainak járó könyvilletmény kiadásában. Nem adott vastkos, nagy munkákat, hanem kis könyvecskéket, s eltért régi szokásától e könyvecskéket tartalmát illetőleg is. Ezekkel a kis terjedelmű munkákkal beállott annak a harcnak, mely a keresztény világnézet és ellenségeink között folyik, első tűzvonalába. Ezek a kis könyvek ugyanis csupa aktuális, folyton és mindenütt vitatott kérdéseket tárgyalnak s utbaigazítást nyújtanak a katolikus híveknek a szellemi harcok tengelyét alkotó kérdések helyes megítélésére. A múlt év kísérlete pompásan bevált. Több érdemes munka mellett a magyar szociológiai irodalomnak két gyöngye is napvilágot látott e sorozatban: Prohászka Ottokár és Giessen könyvecskéi.

Az ideai sorozat nem méltatlan folytatása a tavalyinak. Mind a két könyv fontos kérdéseket tárgyal. Natter Antal a szabadakarat nagyfonságú, sokat vitatott és sok tévtannal elhomályosított kérdésében mutatja meg a katolikus álláspontot. Jehlicska Ferenc pedig megvilágítja a társadalmi kérdések megoldását célzó filozófiai és szociológiai rendszereknek s az etikának kapcsolatát. Natter könyve sok tévelygőt utbaigazíthat, Jehlicskáé pedig egyenesen nélkülözhetetlen mindazoknak, a kik próbálkoznak a szociális bajok orvoslásával, a kiknek érző szívet s tervező agyát foglalkoztatja e világ sok nyomorúságainak kérdése. Nincs a magyar irodalomban könyv, mely Marx elméletére nézve — pedig most ugyan csak sok kérdés megoldása forog e körül — jobban eligazítaná az olvasót e műnél, de olyant is keveset ismerünk, mely világosabban mutatná a legújabb kor szociológiai rendszereinek betegségekben a még jó katolikusoktól sem elítélt angol és német filozófiai és közgazdasági elméletek örökségét. Alap gondolatát, hogy a szociális megújulás csak a keresztény megújulásban csak a keresztény megújulásban lehetséges, minden ellenétét eleve lehetetlenné tevő bizonyossággal domborítja ki.

A Szent-István-Társulat új rendszerű rendes tagsági illetményeinek most már második évi sikere minden ajánlásnál szebben beszélő argumentum ezen vallásos és hazafias intézmény támogatására. A rendes tagsági illetményhez tartozik a könyvecskéken kívül a nyári hónap kivételével minden hó elsején megjelenő s dr. Mihályfi Ákos egyetemi tanár által szerkesztett Katholikus Szemle, a tagsági díj pedig egy esztendőre 10 korona. Jelentkezni lehet a Szent-István-Társulat Igazgatóságánál. (Budapest, VIII., Szentkirályi utca 28.)

Közgazdaság.

Ingyen oszt tenyésznyulakat a Házinyultenyésztés és Értékesítés című házinyultenyésztés szaklap kiadóhivatala, Csillaghegyen, Budapest mellett, a házinyultenyésztés népszerűsítése céljából. Pusztán azt köti ki, hogy az utódokból egynéhány példány visszaszolgáltassék.

A lapot Aufferberg János tanár szerkeszti, főmunkatársa Andrásovich Géza, nyulügyi előadó. Előfizetési ára egy évre 4 K., félévre 2 K.

A házinyultenyésztés az állattenyésztés legjövendelműbb ága. Egy bak és 4 anyanyul egy nagy családot képes egész éven át hússal ellátni. E mellett az az előnye, hogy városi lakásban is elhelyezhető 1-1 ládában. Eltartása úgyszólván mibe sem kerül, mert konyhai hulladékon is él. Tehát nemcsak gazdaembernek való tenyésztése mellékágazatul, hanem az ipari és gyári munkások, valamint szellemi munkások is eredménytel foglalkozhatnak tenyésztésével.

Tenyésztésének népszerűsítése érdekében Aufferberg János tanár, aki egy évtizede foglalkozik a nyultenyésztéssel saját telepén a „Nyultenyésztő Mintatelepén”, Csillaghegyen, „Házinyultenyésztés és Értékesítés” címen Csillaghegyen Budapest mellett szaklapot ad ki, amelynek főmunkatársa Andrásovich Géza nyulügyi előadó, aki az országnak egy teljes tenyésző generációt nevelt tollával.

A lapnak kiadóhivatala ingyen oszt tenyésznyulakat, csak azt köti ki, hogy az utódokból egynéhány visszaszolgáltassék.

A lap előfizetésének ára egy évre 4 K., félévre 2 K.

CSARNOK

Első bánat.

„Az álmok azok régen tovatűntek
Velük a vágyak a nem teljesültek.”

Akkor is ilyen szürke köd feküdt a tájon. A távoli hangtalan hegyormokon, az alvó, szomorú erdőn. Akkor is ilyen nagy pelyhekben hulló-gált a hó; csak hogy én nem ültem itt fáradt lélekkel egy idegen, hideg falu magányos lakában!

Odakünn a konyhán tollut fosztottak a béres lányok. A hegyalji országutról be-behangzott az éjbe tovaíró szánok csengése. A kertben az akácok alatt zúgott a szél, zörögtek a konyha kis jégvirágos ablakai. Julcsa, a libapásztor Julcsa Melusináról mesélt. Hogy sír, hogy zokog most is ott künn a vigasztalan téli éjszakában. Szegény, szegény Melusina!

Akkor is ilyen sötét, havas téli éj volt. Ott álltam a karácsonyfa alatt s boldogan szorongattam szép göndörhajú bábumat, a Jézuska ajándékát. Kek volt a szemem, édes mosolygó az arca, tán az angyalok egyike. Ugy hittem egy szép lelkű élő lény, a kivel megosztom gyermeki szívem minden érzelmét.

Leültem a sarokba s meséltem neki. A rektor bácsi kis leányairól, a kikkel együtt dalolunk, együtt játszunk majd a hegyalji reteken, a hol annyi tarka virág alszik mostan... Klári a nagyobbik játszótársnőm bejött éppen. Megmutattam a bábum, ő mosolygott a „Jézuska ajándékán”. — A baba szép, mondta hideg okos hangon, — de nem a Jézuska hozta! A városban sok ilyen árulnak; s ha szétszednéd! Ah, nincs annak szíve, mint te gondold. A karja, lába fűrészpör, a szíve helyén is az. A feje üres, egészen üres!

Kicsordult a könnyem s haragosan daccal szóltam vissza: — nem igaz! nem igaz, ne mond azt még egyszer... Ugye nem igaz, csak szomorítani akarsz? A kis leány vállat vont s nevetett. Hangos józan nevetéssel... És bizonyára nevetett azontul is mindig, mialatt én sirtam. Egy hosszú életem át sirtam, nyugodt arccal, száraz, könnytelen szemekkel. Bizonyára nevet most is, hiszen a gyöngédség, aggódó, önzetlen szeretet neveléses érzékenykedés; a szívek helyén a legtöbbször fűrészpör, a szép hideg porcellán fejben semmi, semmi!

Ő az okosabbik... Zamaróczy Berta.

Eladó!

1. Első minőségű szénából 80 métermázsa.
2. Árpa- és zab-szalmából 80 keresztrel.
3. Takarmány-répából 40 métermázsa.
4. Sárga krumpliból 40 métermázsa.

Alsókőröskényben Velcsey Antalnál.

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

146.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát, — valamint

férfiszabó-műhelyét, melyben úgy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

Két középiskolát végzett fiut
tanulónak felvesz

Huszár István nyomdatulajdonos, Nyitrán.

Legmegbízhatóbb cég!

Kitüntette az Országos Ipar-egyesület nagy ezüst érmével.

SULGAN ANDRÁS

42. 46-52.

CIPÉSZ

NYITRÁN, MEGYEHÁZ-U. 7.

Ajánlja a nagyradmű közönség szives figyelmébe modern berendezésű

nagy cipőraktárát

Továbbá ajánlja felsőrész készítményeit és bőrkereskedését a t. cipésmester urak figyelmébe. Raktáron tart legjobb bel- és külföldi bőroket: angol bagaria, chevreaux, box és borjubört stb., valamint az összes cipész kellékeket. Mérték utáni felsőrész kidolgozására különös gond fordítatik. Vidéki megrendeléseket gyors és pontos kiszolgálás mellett eszközöl nagyban és kicsinyben. Érzékeny és hibásnővesű lábakra nagy figyelem fordítatik.

Legmegbízhatóbb cég!

Seilnacht József

= képfaragó, oltárépítő és aranyozó =
templom művészeti műterme

GALGÓCZ

(Nyitra megye).

Oltárok, szószékek, keresztelő-kutak, szobrok és keresztúti állomások stb. izléses készítése. Régi oltárok átalakítása és díszítése.

Vázlatokat és költéséleírásokat díjmentesen küldök. Polychromikus festészet! Mindennemű tárgyat minden alakban tiroliparjelleget szerint.

Németprónai templom főoltára 1907.

140. 10-52.

Mielőtt
személy, jelzőlog- v. építési
KÖLCSÖN
íránt intézkednék,
kérjen díjtalanul prospektust
MELLER L. EGYED
BUDAPEST
IX., Lónyay-utca 7.
Telefon: Interurbán
46-31.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász

Nyitrán, Tóth Vilmos utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű e szakmába vágó úri és női hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, loknikat, frufрукat, egész és félpárokákat, hajfonatokat minden színben, női fésülést, haj- és szakálfestést, ugyancsak tyukszemvágást jutányos áron. 92. 29-52.

Vesz vágott és kifésült haját.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szükséges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt, szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Ugyanott egy fiú tanoncnak felvétetik.

Szolid és pontos kiszolgálás!

**Szőlőoltvány, amerikai és hazai vessző-
eladási hirdetemény.**

A nagyméltóságú Földművelésügyi Miniszterium 60900/1896. számú szokványrendelete szerint válogatott első osztályú sima és gyökeres

Ripária-Portalis, Rupestris-Monticola és Vitis-Solonis

amerikai vadvessző, valamint ugyanily alanyokra nemesített, fenti rendeletnek mindenben megfelelő a legkiválóbb bor és esemege fajú

gyökeres fás és zöldoltványok úgyszintén **hazai sima** és **gyökeres vesszők** kerülnek nálunk ezen évben nagymennyiségben eladásra. 141. 11-26.**Badacsonyvidéki Szőlő-
telep kezelősége**
Tapolca (a Balaton mellett).**A „Titania“ gyors-gőzmosógép**

felülmúl minden más rendszerű mosógépet hófehérre mossa a ruhát az eddigi idő egy harmadrésze alatt, kiméli a ruhát; eddig sehol el nem ért módon takarít 75% időt és pénzt! Olcsó és jó! Sok ezer üzemben!

Nélkülözhetetlen minden háztartásban, kapható:
Salvendy Artur vaskereskedőnél, Nyitra.

167. 1-2.

Hímző-munkákra kiválóan alkalmas**Pfaff-varrógépeit**ajánlja **SZLÁVIK KONSTANTIN**
Nyitra, Plébánia-utca 4. szám.

163. 8-10.

A Pfaff-varrógépek — eltérőleg egyéb gyártmányoktól — **acél alkatrészekből** állanak az utolsó csavarig.**Javításokat
elfogadok.**
Árjegyzék ingyen.Erős anyagok feldolgozására, mint **ipari gépek** első helyen állanak. Tartósságuknál fogva hosszú időre szóló írásbeli jótállást biztosítok.Kiváló tisztelettel
Szlávik Konstantin,
mechanikus, optikus.**SINGER Co. VARRÓGÉP RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG**

NYITRA, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 15. SZÁM.

94. 32-52.

Ezen jelzéssel ismer-
hetők fel azon üzle-
tek, a melyekben a
**SINGER-varró-
gépek** árusítatnak.Ezen jelzéssel ismer-
hetők fel azon üzle-
tek, a melyekben a
**SINGER-varró-
gépek** árusítatnak.

Óvjuk ezennel vevőinket leghatározottabban oly gépektől, melyek más kereskedők által „Eredeti Singer“ név alatt ajánlatnak. Miatán mi gépünket sohasem adjuk kereskedőknek, a más oldalról ajánlott „Eredeti Singer“ gépek csak régi, használt, harmadik kézből beszerzett varrógépek lehetnek, melyekért nem garantálunk és az esetleges pótrészeket nem szállítunk.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!**Delice**

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

2. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.